

1. Ο ΚΑΘΡΕΦΤΗΣ ΤΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ

Μέσο: . . . . . ΤΟ ΒΗΜΑ ΚΥΡΙΑΚΗΣ_ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΤΑΧΥΔΡΟΜΟΣ

Ημ. Έκδοσης: . . . 07/07/2024 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 07/07/2024

Σελίδα: 5

Innews ΑΕ - Αποδελτίωση Τύπου - <http://www.innews.gr>

ΓΝΩΜΗ
Του **Νίκου Βέττα**

Ο καθρέφτης των συναλλαγών

Το Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών (ΙΤΣ) της Ελλάδας έχει υπάρξει διαχρονικά ελλειμματικό, με έντονη επιδείνωση μετά το 1994 και την απελευθέρωση στη βραχυπρόθεσμη κίνηση κεφαλαίων, αποκαλύπτοντας έλλειμμα ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας. Παρουσίασε έλλειμμα την περίοδο 2006-2009 σε διψήφιο ποσοστό του ΑΕΠ, με την κρίση χρέους να ακολουθεί. Η πολιτική εσωτερικής υποτίμησης άμβλυσε το κενό ανταγωνιστικότητας, με το έλλειμμα του ΙΤΣ να φτάνει στο χαμηλότερο επίπεδο του 2014 (0,7% του ΑΕΠ). Το ΙΤΣ αποτελεί κομβικό δείκτη της οικονομίας, αντανακλώντας τη δυναμική της στο παγκόσμιο εμπόριο, την έκθεσή της σε δανεισμό, ενώ αποτελεί μέρος και του εισοδήματος μέσω των καθαρών εξαγωγών. Μετά την κρίση χρέους της ευρωζώνης είναι και βασικός δείκτης στη διαδικασία μακροοικονομικών ανισορροπιών και πρόδρομος δείκτης της δημοσιονομικής κατάστασης.

Πριν την πανδημία, το έλλειμμα ήταν χαμηλό, καθώς η αύξηση των εισαγωγών αγαθών κατά την ανάκαμψη της οικονομίας αντισταθμιζόταν από την τόνωση των εισπράξεων, κυρίως του τουρισμού. Έφτασε τα €2,7 δισ. το 2019, ωστόσο η πανδημία εκτροχίασε το έλλειμμα στα €11,0 δισ. το 2020 και στα €12,2 δισ. το 2021, κοντά στο 6,7% του ΑΕΠ. Αυτό συνέβη κυρίως λόγω βύθισης στο ισοζύγιο υπηρεσιών κατά €13,8 δισ., με υποχώρηση των τουριστικών εισπράξεων, ενώ βελτίωση σημειώθηκε στο ισοζύγιο αγαθών κατά €4,3 δισ. λόγω πτώσης των εισαγωγών αγαθών. Το 2022 υπήρξε νέα επιδείνωση του ελλείμματος στα €21,2 δισ., κυρίως λόγω αρχικά των αυξημένων τιμών καυσίμων και άλλων αγαθών, σε συνέχεια της ενεργειακής κρίσης.

Όταν η εγχώρια παραγωγή υστερεί από τη ζήτηση η διαφορά καλύπτεται με εισαγωγές, δημιουργώντας έλλειμμα στον εξωτερικό τομέα που χρηματοδοτείται με δανεισμό από το εξωτερικό. Η εξέλιξη του ΙΤΣ αντανακλά το κενό αποταμίευσης, δηλαδή τη διαφορά αποταμιεύσεων και επενδύσεων, το οποίο μπορεί να χωριστεί σε δημόσιο κενό αποταμίευσης και το ιδιωτικό κενό αποταμίευσης. Το 2007, το έλλειμμα του δημόσιου τομέα ήταν στο 8,3% του ΑΕΠ, ενώ η διαφορά ιδιωτικών αποταμιεύσεων και ιδιωτικών παγίων επενδύσεων στο 6,2%, δημιουργώντας ένα οριακό έλλειμμα του ΙΤΣ στο 15,2%, που καλύφθηκε με δανεισμό.

Μετά τα μνημόνια, το 2019, το πλεόνασμα του δημοσίου σε συνδυασμό με το μικρό κενό ιδιωτικής αποταμίευσης, οδήγησαν σε περιορισμένες δανειακές ανάγκες. Οι ανάγκες στήριξης από τον δημόσιο τομέα στην οικονομία κατά την πανδημία οδήγησαν σε έλλειμμα του δημοσίου 7,2% του ΑΕΠ, ενώ αντισταθμιστικά λειτουργήσει το πλεόνασμα του ιδιωτικού τομέα, λόγω περιορισμού της κατανάλωσης. Οι παράγοντες δημιουργίας των διδυμων ελλειμμάτων της περιόδου 2007-2009 έχουν εξασθενήσει μετά από μια μακρά περίοδο προσαρμογής, με την επινεφάνισή τους από το 2020 να οφείλεται κυρίως σε εξωγενείς παράγοντες. Κρίσιμη ωστόσο είναι μεσοπρόθεσμα η ανάγκη μείωσης του αποταμιευτικού κενού, μέσα από την τόνωση της ιδιωτικής αποταμίευσης. Επίσης ενώ οι πηγές χρηματοδότησης των ελλειμμάτων έχουν διαφοροποιηθεί, καθώς πλέον συμμετέχουν και οι άμεσες επενδύσεις, παραμένουν περιθώρια βελτίωσης, καθώς ένα μεγάλο μέρος τους αφορά στα ακίνητα και στον χρηματοπιστωτικό τομέα. Η αλλαγή παραγωγικού υποδείγματος μπορεί να στηριχθεί σε περισσότερες επενδύσεις σε δυναμικούς κλάδους μεταποίησης αλλά και υπηρεσιών υψηλής προστιθέμενης αξίας.

Ο κ. **Νίκος Βέττας** είναι γενικός διευθυντής του ΙΟΒΕ και καθηγητής του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών.